

Romeinen 9-11
Gods profetisch programma met Israël en de volkeren

Stef Schagen
(M.Div)

Romeinen 9-11

Gods agenda met Israël en de volkeren

Ik zal nooit vergeten hoe wij in 2011 met een kleine groep van vier studenten de Romeinenbrief bestudeerden onder begeleiding van Dr. Drake Williams, toen ik aan Tyndale Theological Seminary studeerde (M.Div, 2013), en de rijkdom die het opleverde. Wij vertaalden die drie maanden niet alleen grote delen van de brief vanuit het Grieks, maar deden woordstudies, schreven papers, dachten samen na, en deden een examen. Het was een berg werk.

Romeinen 9-11 veranderde mijn denken, toen God mijn ogen opende voor het mysterie van Zijn soevereine handelen onder de volkeren en met Israël (Rom.11:25). Ik weet nog dat de professor over de uitverkiezing begon en ik me er direct bijna in verslikte. “Maar God wil toch dat niemand verloren gaat en dat alle mensen behouden worden?”, vroeg ik. Je moet in je theologiestudie altijd wel je standpunt verdedigen met bijbelteksten, en die had ik ook: 2 Petrus 3:9, 1 Timotheus 2:4-6. “Ben jij een Arminiaan?!”, vroeg hij terwijl hij mij streng aankeek. “Nee”, zei ik. “Maar deze teksten zijn toch wel duidelijk over het hart van God. Hoe kan Hij dan eenzijdig mensen uitverkiezen?”

Jakobus Arminius

Nu gaat het misschien wat te ver om in te gaan op wat Arminianisme is, maar het is in elk geval de theologische tegenhanger van wat ik hyper Calvinisme noem. Jakobus Arminius was een bekende predikant in Amsterdam rond 1600 AD, in de tijd dat alle predikanten werden opgeleid aan de theologische academie van Calvijn in Genève, vooral door zijn opvolger Theodore Beza, die de leer van de uitverkiezing systematiseerde tot de extreme gedachte van de dubbele uitverkiezing: Gods eenzijdig besluit sommigen naar de hemel en anderen naar de hel te sturen. Daarmee zou zelfs de zondeval door God zijn bepaald om Zijn doelen te bereiken. Dit voert ons direct naar binnen in de vraag wanneer dat besluit dan genomen is, voor of na de zondeval, de laps, termen als supralapsarianisme en haar varianten het sub- en infralapsarianisme. Arminius verzette zich tegen die leer en predikte dat het tegen de natuur van God ingaat die liefde is om mensen voor de eeuwige vloek te bestemmen terwijl Hij anderen de eeuwige zegen gunt. Bovendien, kan de mens verantwoordelijk worden gehouden voor het eenzijdig besluit van God waaraan hij niks kan afdoen of bijdragen? En daarbovenop, dan kun je God betichten van zonde, als Hij besloten heeft dat de mens voor zonde kiest wat hem zijn eeuwige ellendige bestemming oplevert. Dat is onwaarschijnlijk. Arminius kreeg het daarover aan de stok met Gomarus, een theoloog die het hypercalvinistisch gedachtengoed van Beza verdedigde in Leiden aan de universiteit. Calvijn predikte met Deuteronomium 29:29 in de hand bovendien dat God twee gezichten heeft, het geopenbaarde gezicht van Zijn goedheid en een verborgen gezicht met andere motivaties.

Calvijn

Netto, Calvinisme legt meer de nadruk op de glorie van God en het soevereine handelen van God, het raadsbesluit van God zonder dat Hij ons mensen om een mening of advies heeft gevraagd (11:33-36). Arminianisme benadrukt meer de betrokken liefde van God en de eigen keuze van mensen om in te gaan op de uitnodiging en roep van God, en dat zij

daarmee zelf hun eigen bestemming kunnen bepalen. Augustinus en Luther meenden echter dat de mens zelf niet kan kiezen omdat zijn wil gebonden is aan zonde. John Wesley kwam daarop met een oplossing: voorafgaande genade. Wanneer de mens voor God kiest, dan heeft God hem daartoe in staat gesteld.

Twee gedachtenscholen

Je zou kunnen zeggen dat het ene kamp predikt dat alles van boven komt en het andere kamp dat het allemaal van beneden komt. Het eerste kamp legt meer de nadruk op het handelen van God, het tweede op de keuze van de mens. Het eerste kan leiden tot apathie, wachten op Gods persoonlijk handelen, het tweede op kramp, alsof alles van de mens afhangt.

De theologische tweedeling tussen hyper Calvinisme en Arminianisme heeft in de NL'se kerkgeschiedenis nog tot een diepreligieus conflict geleid met politieke consequenties voor Johan van Oldenbarnevelt, die er met zijn hoofd op het Binnenhof om op het hakblok van Prins Maurits terecht kwam, die het religieuze conflict gebruikte om met zijn oude mentor in politieke en militaire strategie af te rekenen en naar de macht te grijpen. Het heeft ook geleid tot de Synode van Dordrecht (1614-1618) en de Dordtse leerregels, en tot het Engelse acroniem TULIP, wat de gereformeerde theologie in een pennenstreek samenvat: Total Depravity, Unlimited Election, Limited Atonement, Irresistable Grace, Perseverance. Amen bij deze, dat is al een hele studie op zich.

Gods agenda met Israël

Terug naar Romeinen 9-11 en naar Israël in Gods heilsplan in het bijzonder. Misschien heb je niks met Israël omdat je denkt: Die fanatici over Israël moeten Jezus prediken en het Kruis, niet Israël en de vlag". Daar begrijp ik alles van. Ik dacht zelf zo totdat ik bij die lessen van Dr. Drake over Romeinen 9-11 aanschoof en, ik moet het bekennen, het Hebreeuws mij de tranen in de ogen deed springen, wat het nog steeds doet. Het veranderde mijn leven, om eerlijk te zijn, toen ik Gods meta-agenda zag, en met Romeinen 9-11 een eagle's eye view kreeg op zijn profetisch programma onder de volkeren en met Israël. De hoofdstukken nemen je als het ware mee naar boven om van daaruit naar beneden te kijken op Gods agenda in actie.

The thought

De voornaamste gedachte van deze hoofdstukken die Paulus schrijft om te onthouden en op maandag je bed mee uit te springen, is deze: God verhardde eerst de Farao en de Egyptenaren om Zijn grote kracht door hem te laten zien en Israël uit Egypte te doen *uitgaan*, maar nu, in deze tijd, pent Paulus, verhardt en verblindt Hij Israël totdat de volkeren in het Koninkrijk *binnengaan*. Dan zal heel Israël behouden worden (11:25-26).

"God heeft hun een geest van diepe slaap gegeven, ogen om niet te zijn en oren om niet te horen, tot op de dag van heden" (11:8; Jes.29:10, 6:9).

"Laat hun tafel voor hen worden tot een strik, tot een valkuil, tot een struikelblok en tot vergelding" (11:9).

"Laten hun ogen verduisterd worden, zodat zij niet zien en maak hun rug voor altijd krom" (11:10).

Er is een gedeeltelijk "verharding" gekomen (11:25).

“Zij zijn gevallen en achteropgekomen” (11:12).

“God heeft hen allen onder ongehoorzaamheid opgesloten” (11:32).

Waarom zou God dat doen?

Paulus geeft Gods antwoord op die vraag: “Zijn zij soms gestruikeld met de bedoeling dat zij vallen zouden? Volstrekt niet! Door hun val echter is de zaligheid tot de heidenen gekomen om hen tot jaloersheid te verwekken” (11:11).

Hun val betekent rijkdom en zaligheid voor ons, de volkeren. Volstrekt niet! Is een typische Paulinische uitspraak: μέ genoito in het Grieks. Zoiets als: Dat is never nooit niet zo!

En Paulus pent verder.

Het blijft niet bij hun val en verwerping (overigens: Jeremia betekent “de Here werpt” en Jeremia kondigde dat aan): “hun volheid” zal binnenkomen (11:12), “opdat ook zij door de ontferming die u bewezen is, ontferming zouden verkrijgen” (11:31), “God heeft hen allen in ongehoorzaamheid opgesloten om Zich over allen te ontfermen” (11:32), “heel Israël zal behouden worden” (11:26).

Zal dit gaan gebeuren?

Ja, pent Paulus erachteraan: “De Verlosser zal uit Sion komen en zal de goddeloosheden afwenden van Jakob. En dit is het verbond van Mij met hen, wanneer Ik hun zonden zal wegnemen. Zij zijn weliswaar wat het Evangelie betreft vijanden vanwege u, maar wat de verkizing betreft geliefden vanwege de vaderen. Want de genadegaven en de roeping van God zijn onberouwelijk” (11:26-29).

Maar er is toch een voorwaarde, namelijk dat zij tot geloof komen?

Misschien zeg je: “Maar Stef, er staat in vers 23: “En ook zij zullen, *als zij niet in het ongeloof blijven*, geënt worden, want God is machtig hen opnieuw te enten”. Dat “als” is een voorwaarde waar je niet omheen kunt, ze moeten wel in Yeshua, in Jezus, gaan geloven voor hun behoud en herstel natuurlijk!”

Maar het Griekse woord dat Paulus hier pent, geïnspireerd door de Heilige Geest en gefundeerd op de OT profetische teksten, is “ean”, een 3e klas voorwaarde, niet “ei”, een 1e klas voorwaarde. Je kunt het eerder vertalen met “wanneer” dan met “als” op zijn strikst. Dus, “wannéér zij niet in het ongeloof blijven”. Dat is een zekerheid: zij zullen niet in het ongeloof blijven. Vers 25-26 bevestigt dit “want ik wil niet, broeders, dat u geen weet hebt van dit geheimenis... dat er voor een deel verharding over Israël is gekomen, *totdat* de volheid van de heidenen is binnengegaan. En zo zal heel Israël zalig worden, ...”.

De vraag is niet of zij in hun ongeloof blijven maar enkel wanneer dat ongeloof, die komt door hun verblinding en verharding van Godswege, stopt omdat de bedekking die zij nu nog hebben wordt weggenomen. Het antwoord daarop is dat dat aan God is, en Zacharia 12:10-13 en andere teksten voorspellen het. Daarom pent Paulus erachteraan: “want God is machtig hen opnieuw te enten”. Jezus zei al in Mattheus 24:30 dat Hij zal komen en de uitverkorenen van de vier hoeken van de aarde naar Zich zal roepen. Zacharia 10:8 zegt dat Hij hen tot Zich zal fluiten vanuit de vier windstreken.

Opwekking

Wij kunnen dus nog een grote opwekking onder het Joodse volk verwachten. Dan zal ook Joël 2:28-32 geheel worden vervuld, wat in Handelingen 2 wel begon maar nog niet helemaal is voltooid. De verzen in Joël predikten dat de Geest zou komen over alle vlees. Er waren zo'n 1, 2 miljoen Joden maar slechts 120 ontvingen de Geest (het rechtvaardig overblijfsel? 11:4-5). De anderen ontvangen de Geest aan het einde der tijden. Dan wordt Zacharia 12:10-13 vervuld: Alle stammen zullen over Hem rouwklagen die zij doorboord hebben. Zij zullen rouwen als over een Eerstgeborene. En Zacharia 8:23: "Tien mannen uit de volkeren zullen de slip van de mantel van een Joodse man aangrijpen en zeggen: Wij willen met u gaan want de Here is met u".

Nog grotere rijkdom

En wanneer God hen weer overeind helpt, wanneer Hij Zich weer over hen ontfermt, wanneer Jezus hen zoals een hen haar kuikens onder haar vleugels verzamelt (Matt.23:37-39), dan zal er nog meer rijkdom komen over iedereen: "hun aanneming" zal nog meer zegen zijn voor heel de wereld: "leven uit de doden" (11:15).

Dit zou volgens de theologen wel eens de Opstanding uit de doden kunnen zijn wat Paulus hiermee bedoelt (1 Thess.4:16-17, 1 Cor.15:51-52) en de aanvang van het Millennium (Openbaring 20:1-6), waarin Jeruzalem de hoofdstad zal zijn (Jesaja 2:2, Micha 4:3, Jesaja 65, Sefanja 3, ...).

Wat een zegen is Israël al die tijd geweest voor de volkeren sinds God het beloofde in Genesis 12, en nota bene door lijden heen. Met Jezus is Israël Gods knecht die heeft geleden voor onze zegen. Zij is Gods Jozef die de volkeren voorzag van het Brood des Levens, Jezus de Messias, zoals Jozef de volkeren aan graan hielp voor hij zijn eigen familie van de hongerdood redde (Gen.41:57, Joh.6:32-35). De zegen begon met Abram zelf, maar daarna ook met Jozef en vele anderen tot aan de Messias Zelf en de apostelen na Hem. Zo is Israël altijd Gods zegen onder de natiën geweest, en Jeruzalem Gods aorta.

Samengevat

Met andere woorden: God heeft Israël tijdelijk in de heilsgeschiedenis geparkeerd om eerst de volkeren, Zijn oogst, binnen te halen, voordat Hij weer Zijn armen om Israël slaat, wat Hij heeft beloofd (Rom.11:25-27, Matt.23:37-39): "Hun verwerping betekent verzoening voor de wereld" (11:15). "Zie dan de goedertierenheid en de strengheid van God: strengheid over hen die gevallen zijn (=Israël, 11:11), over u echter goedertierenheid" (11:22). "Zij zijn weliswaar wat het Evangelie betreft vijanden omwille van u (=dat de volkeren de zaligheid eerst krijgen), maar wat de verkiezing betreft geliefden omwille van/vanwege de vaders" (11:28). God heeft hen namelijk nooit verstoten (11:1).

Mindblowing

Dit is mindblowing voor mijn verstand. Hoe kan God Israël onder ongehoorzaamheid opsluiten om eerst anderen, de volkeren, te winnen? Daarom pent Paulus: dit is Gods raadsbesluit geweest, en Paulus licht in Romeinen 9-11 een tipje van de sluier over dit mysterie op (11:33-36, 11:26).

Wat een pijn moet er zijn in het hart van de Vader dat Hij Zijn eerstgeboren zoon, Israël (Ex.4:23) moest achterlaten om de naties in te gaan en de volkeren binnen te halen in Zijn Oogst via de Gemeente (Hand.1:8, Hand.9-28 en daarna). Maar daar blijft het niet bij. Want de Vader wil ook de oudste zoon in het feest hebben (Lucas 15:25-32). En dat zal gebeuren, pent Paulus in Romeinen 11 aan een kerk in Rome die Joods Messiaanse en heidens Messiaanse gelovigen herbergde die zich afvroegen hoe het verder moest met Israël en haar unieke status en rol onder de volkeren. Paulus geeft in Romeinen 14 pastorale instructies hoe zij met elkaar, met zulke verschillende achtergronden en erfenissen, om moesten gaan.

Onze verhouding vernieuwen

Wij zouden als Kerk onze verhouding met Israël moeten vernieuwen omdat God Zichzelf van oudsher heeft geopenbaard als de God van Israël, de God van Abraham, Izaak en Jakob (Torah). Wij, gelovigen uit de goyim, uit de volkeren, mogen bij hen en Hem horen (Kol.2, Efz.2). Wij zijn geënt op hun edele geloofs-/verbondsstam, zij niet op de onze en God begon ook geen nieuwe boom toen Jezus verscheen (Rom.11:16-24). Laten wij bedenken dat de bijbel een Joods boek is, dat Jezus de Godsopenbaring in Israël is, dat het fundament van de Gemeente geheel Joods is en Jezus geen Griek of Romein als Zijn 12 gekozen heeft maar enkel Joden (Efz.2:20). Zonder Israël hadden wij Hem niet gehad. Het heil is uit de Joden, zei Hij (Joh.4:21-23).

Slot

Om af te sluiten: De lessen hebben mij gematigd calvinistisch gemaakt, of anders gezegd bescheiden gereformeerd. Een van mijn Pinkstercollega's zegt daarop: "Stef, ik moet jou nog maar eens de handen opleggen". Maar mijn standpunt is dit: Ik leun meer achterover in vertrouwen in het soevereine handelen van God, dan dat ik steeds de nadruk leg op mijn eigen keuzes waarmee ik alles zelf kan bepalen. Voor mij is dat kracht voor kramp en eerder was het meer kramp dan kracht. God bepaalt, Hij betaalt. Dat is het evangelie. Dat ik bij Hem aan tafel zit en van Zijn tafel eet, is wat Hij wilde.

Ga je mee naar Jeruzalem om te zien hoe God aan het werk is aan haar herstel als de Nehemia van vandaag? Lucas 21:24 is op zijn retour. Het zou zomaar kunnen dat Romeinen 11:25-32 gaat worden vervuld, en dan Romeinen 11:15...